

Förord

Doktrinen i praxis – utan närmare övergripande specifikation än den rättsliga kontexten. Det är temat för årets årsbok från Juridiska fakulteten i Uppsala, som härmed överlämnas till läsarna. Bidragens rubriker och författarnas namn framgår översiktligt av innehållsförteckningen på nästa uppslag. Författarna presenteras i all korthet sist i boken. De tillhör alla fakultetskollegiet vid Juridiska fakulteten i Uppsala, vilket består av fakultetens tillsvidareanställda professorer och universitetslektorer.

Tanken med 2013 års årsbok är att samla flera av fakultetens forskare kring ett gemensamt tema som kan beröra alla fakultetens ämnesinriktningar. Under det gemensamma temat *doktrinen i praxis* behandlar de tio bidragen från lika många forskare aktiebolags-, arbets-, köp-, process-, skatte-, straff- och upphovsrätt. Därtill kommer flera av dem – givet temat föga förvånande – in på sådana ämnesövergripande aspekter som brukar hänföras till allmän rättslära. Civilrätten är starkt representerad bland såväl författare som ämnen. Meningarna om varför lär gå isär. Klart är att doktrinen har olika ställning inom olika rättsområden.

För att inte hämma den önskvärda kreativiteten angavs inte några exempel på tänkbara tolkningar av temat i inbjudan till fakultetskollegiets ledamöter att medverka i årsboken. Resultatet illustrerar lovvärt sanningshalten i den gamla tyska definitionen av en professor (som här kan vidgas till att avse även andra forskare): Det är någon som "eine andere Meinung hat". Att denna årsbokserie under sin drygt 20-åriga tillvaro har betecknats *de lege*, *de lege*, *De lege*, *De Lege* och *DE LEGE* är betecknande. Det finns många sätt att göra rätt.

Årsboksbidragens variationsrika fokus täcker in flera olika, delvis överlappande, områden längs ett kontinuum mellan de två rättsliga noderna *doktrinen* och *praxis*. Skiftande uppfattningar kommer till uttryck om relationen mellan doktrinen och praxis, liksom vad begreppen *doktrin* respektive *praxis* innebär. Denna nyansrikedom tillhör bokens klara förtjänster.

Doktrinen personifieras av de rättsvetenskapliga forskarna, praxis av de lagfarna domarna. Deras samröre behandlas här av några av de förstnämnda. Därmed utgör bidragen delvis själviakttagelser. När den som vetenskapligt studerar något på detta sätt är en del av det studerade gör sig särskilda hänsyn gällande. Den relativt tydliga subjektiviteten måste hanteras. Att det inte behöver upplevas som en svår utmaning kan bero på den ständigt nära kopplingen mellan doktrin och praxis. Rättsvetenskapliga forskare är vana vid att både studera och studeras.

I enlighet med sedvanlig akademisk praxis har bidrag till årsboken ventilerats vid seminarier eller annars diskuterats rättsvetenskapliga forskare emellan. Förhoppningen är att tillfällen framöver också kommer att ges att diskutera årsbokens innehåll med lagfarna domare.

Vikt, värde, betydelse, genomslag, inflytande, påverkan, användbarhet. Ord som dessa används i det följande om doktrinen i praxis. De fungerar som både beskrivningar och besvärjelser. Dels är det så som det *är* med doktrinen i praxis, dels finns det en *vilja* att så skall vara fallet. Vi, som personifierar doktrinen, låter här ännu några av våra andliga barn gå ut i det mer eller mindre praktiska rättslivet och vi gör det med de bästa förhoppningar.

Juridiska fakulteten i Uppsala i november 2013

Eric Bylander